

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ  
ГРАДА СОМБОРА  
ЗА ПЕРИОД 2017-2021**



## 1.0. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ

### 1.1. ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ ГРАДА СОМБОРА – ОСНОВНИ ПОЈМОВИ

ЛАП-ови за младе су документи локалних заједница, који садрже ПЛАН конкретних мера и активности намењених младима (или организацијама које раде са младима), а који су прихваћени од стране локалних скупштина. Како би се план спровео у праксу, неопходно је у буџетима локалних самоуправа обезбедити средства за имплементацију ЛАПова за младе.

**ЛАП-ови за младе стога представљају ПЛАНСКО и ДУГОРОЧНО решавање проблема који су препознати као РЕШИВИ од стране локалних актера.**

Прве иницијативе младих да се створи овакав један документ који ће гарантовати да су млади препознати као јавно добро заједнице које треба континуирано неговати и подстицати на развој, јавиле су се давне 2004.г. када је омладинска организација „Сомборски омладински Боом“ дала и конкретан предлог Политике за младе општине Сомбор.

Ипак, Град Сомбор је свој први ЛАП за младе усвојио тек 22.12.2009.г.. Ревизија овог документа уследила је 2012.године, те је 2013.године започео са реализацијом ЛАП ЗА МЛАДЕ ГРАДА СОМБОРА ЗА ПЕРИОД 2013–2016. Обзиром да је исти истекао, у 2016.години је започела израда новог документа који ће обухватити период од 2017. до 2021.године.

### 1.2. ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА И ОМЛАДИНСКИ РАД У СРБИЈИ

#### Омладинска политика у Републици Србији – шири контекст

**Популација младих у Србији у просеку чини петину укупне популације становништва наше државе.** У овом тренутку у Србији се омладинским радом баве удружења грађана, неформалне групе младих, Црвени крст, саветовалишта за младе отворена при домовима здравља и канцеларије за младе које делују у склопу локалних самоуправа.

Последње деценије нагли развој омладинске политике дао је чвршћу правну конструкцију и механизме озбиљног и квалитетног омладинског рада:

- 2007.г. је формирано Министарство омладине и спорта (МОС),
- 2008.г. је усвојена прва Национална стратегија за младе, уведене су значајне и нимало занемарљиве буџетске линије којима се финансира омладински рад у Србији,
- отворено је више од 140 канцеларија за младе у општинама и градовима Србије (са тежњом да свака локална самоуправа има једну канцеларију за младе)
- 2011.г. је усвојен први Закон о младима
- 2015.г. је израђена Национална стратегија за младе за период 2015–2025

- 2015.г. је израђен Акциони план политике за младе АПВ за период 2015–2020.г.

Формиране су, такође „струковне“ организације које се баве младима и/или испоручују омладински рад:

2009.г. Национална Асоцијација Практичара/ки Омладинског Рада (НАПОР),  
2011.г. Кровна организација младих Србије (КОМС)

2014.г. Национална асоцијација канцеларија за младе.

### Омладински рад у Србији – шири контекст

У последњих 60–так година млади су у друштвима широм света препознати као посебна категорија становништва коју је потребно подстаћи и оснажити. **На самом уласку у свет одраслих, младог човека је неопходно опремити вештинама и знањима који ће му требати у животу да би се лакше и потпуније укључио у друштво.** Тај задатак преузима на себе омладински рад.

Различити (државни и интернационални) системи на другачији начин дефинишу омладински рад. Оно што је заједничко овим дефиницијама јесте препознавање младости (и адолесцентног периода) као специфичног периода током ког се може извршити снажан утицај на формирање и уобличавање младог човека у жељеном правцу.

На нивоу Европе примећено је да ефекти систематског и промишљеног рада са младима постају видљиви на једном ширем, друштвеном, културном и економском нивоу: омладински рад се тако манифестује на бољу запошљивост младих, њихово активније реаговање на друштвене појаве, као и на спремније преузимање политичке и личне одговорности.

**У Србији, омладински рад је експлицитно дефинисан чланом 3. недавно усвојеног Закона о младима.** Омладински рад се схвата као добро промишљен и планиран образовни програм намењен младој особи, а који за циљ има њено „опремање“ неопходним вештинама, информацијама и знањима који ће јој помоћи у процесу осамостаљивања кроз који пролази<sup>1</sup>.

**ОМЛАДИНСКИ РАДНИЦИ** – Омладински рад спроводе омладински радници са или без формалног образовања, волонтерски или институционално – омладински рад не мора бити нужно везан за неко посебно место, попут клубова за младе, канцеларија за младе, просторија НВОа, саветовалишта за младе или других центара од значаја за неформално образовање и лични развој, већ се може одвијати на отвореном: улицама или јавним просторима.

**МЛАДИ** – Закон о младима ову популацију посматра старосно, и у младе сврстава све особе које су узроста од 15 до 30 година. Међутим, појам младости није везан само за узрасну доб – трајање младости је уствари социјално, а не биолошки одређено.

<sup>1</sup>Закон о младима Републике Србије, члан 3., став 1., тачка број:4.: “Омладински рад представља онај део омладинских активности које се организују са младима и за младе, заснивају на неформалном образовању, одвијају у оквиру слободног времена младих и предузимају ради унапређивања услова за лични и друштвени развој младих у складу с њиховим потребама и могућностима и уз њихово добровољно учешће”

## Документи који представљају упориште ЈАПа за младе Града Сомбора:

### Закон о младима

Закон о младима је правни оквир за системско решавање проблема младих у Србији. Србија је доношењем овог закона показала одлучност да се бави младима. Усвојен је 05.јула 2011.г., током Међународне године младих, а ступио на снагу 16. јануара 2012. године.

Зашто нам је Закон о младима значајан? **Први пут се дефинише у једном правном институту ко су младе особе, шта је омладински рад и омладинска политика, национална стратегија за младе и слично.**

### Национална стратегија за младе

Влада Републике Србије је усвојила Националну стратегију за младе 2015-2025. Овај стратешки документ поставља широк спектар циљева које треба да резултирају унапређењем положаја младих.Реализацију овог документа прати и Акциони план за спровођење НСМа.

### Акциони план за младе Аутономне Покрајине Војводине 2015-2020

Покрајина је израдила акциони план за младе који се финансира средствима покрајинског буџета. Први акциони план за младе АПВ је израђен још 2002. године, пре него што је постојало Министарство омладине и спорта.Као резултат успешне реализације овог документа, затим кроз сарадњу са ресорним Покрајинским секретаријатима и препознавањем потребе за даљим системским приступом према младима, **донет је и други, Акциони план за младе у АП Војводини за период 2015-2020.**

## 1.0 О ПРОЦЕСУ ИЗРАДЕ ЛАП-А ЗА МЛАДЕ 2017-2021:

Локални акциони план за младе Града Сомбора за период од 2017. до 2021.г. је израђивала 11-члана Радна група коју је Решењем бр.: 02-429/2016-2 од 28.10.2016.године именовала градоначеница Сомбора, Душанка Голубовић.

Састав Радне групе:

1. **АНТОНИЈА КОСАНОВИЋ НАЂ**
2. **ДАНИЈЕЛА ДУБАИЋ**
3. **МИОДРАГ ТЕПАВАЦ**
4. **СУЗАНА РАЛИЋ**
5. **БИЉАНА КЛИПА**
6. **ДАВИД ФИРАЋ**
7. **ГОРДАНА СТРИЛИЋ СТЈЕЉА**
8. **ДРАГАНА ШУША**
9. **ЈЕЛЕНА ШТУЛИЋ**
10. **ЈОВАН УЗЕЛАЦ**
11. **КОРНЕЛ КЕСЕГ**
12. **СРЂАН ВЛАШКАЛИЋ\***



Радна група се састајала укупно 15 пута.

Радна група је свој рад заснивала на подацима који су прикупљени истраживањем о потребама младих и капацитетима локалне заједнице да тим потребама изађе у сурет (истраживање је извело Удружење „Сомборски едукативни центар“ по пројекту „ЗА ЛАП ИСТРАЖИ, ПОТРЕБУ ИСКАЖИ“), али и подацима које су чланови Радне групе прикупљали од стране Града Сомбора, Центра за социјални рад, Националне службе за запошљавање и других релевантних извора.

На основу прикупљених података, Радна група је дефинисала проблеме са којима се млади у Сомбор и околним насељима најчешће сусрећу, поставила циљеве новог ЛАП-а за младе, и предложила конкретне и увремене мере.

Јавна расправа о новом Локалном акционом плану за младе одржана је 01.фебруара 2017.године. Радној групи је стигло више од 50-так сугестија које је она потом анализираола, а затим поједине и прихватила, и имплементирала у ЛАП за младе.

О предложеном ЈАП-у за младе је позитивно мишљење дао и Савет за младе, упутивши и формално овај документ у скупштинску процедуру.

-----

\* присуствовао само на последњој седници Радне групе



## 2.0 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СОМБОРУ И ПОПУЛАЦИЈИ МЛАДИХ

### 2.1. ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ О СОМБОРУ

Град Сомбор налази се на крајњем северозападу Републике Србије. Сомбор се граничи са Републиком Хрватском на западу, и Републиком Мађарском на северу. Од граничног прелаза са Републиком Хрватском, Сомбор је удаљен 25 км док је од граничног прелаза са Републиком Мађарском удаљен 28 км.

Сомбор се налази 175 км северозападно од Београда, 223 км јужно од Будимпеште и 345 км југоисточно од Беча.

**Територија Града Сомбора се простире на површини од 1.177,22 км<sup>2</sup>.**

Према Статуту Града Сомбора ( "Сл.лист града Сомбора" бр.2/2008) територију града Сомбора чине насељена места: Алекса Шантић, Бачки Брег, Бачки Моноштор, Бездан, Гаково, Дорослово, Кљајићево, Колут, Растина, Риђица, Светозар Милетић, Сомбор, Станишић, Стапар, Телечка, Чонопља и приградска насеља - салаши: Билић, Буковац, Градина, Жарковац, Козара, Ленија, Лугово, Милчић, Ненадић, Обзир, Радојевићи, Ранчево, Централа, Чичови, Шикара и Шапоње

#### Орографија

Регион карактерише изразито равничарско подручје од реке Дунав на Западу и у централном делу и благо нагнуто (заталасано брежуљкасто) подручје са Телечком висоравни на истоку; са просечном надморском висином од 90 м.

#### Клима

Регион има умереноконтиненталну климу са јасно израженим годишњим добима.

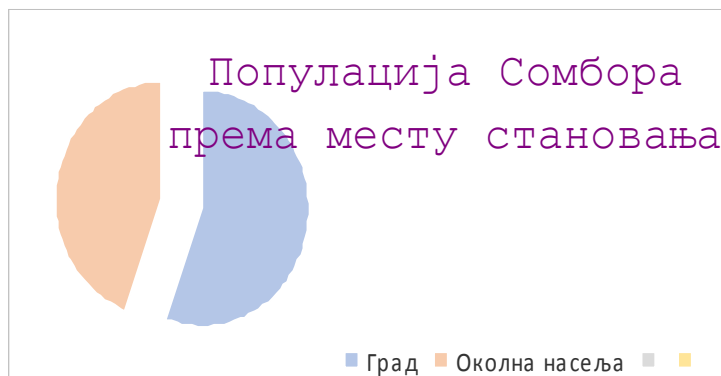
#### Хидрографија

Основни водотоци у Региону се групишу око реке Дунав (66 км), те хидросистема Дунав - Тиса - Дунав (185,987 км). Подручје пресеца већи број канала, а главни су: Велики бачки канал, канал Бездан - Пригревица и канал Сомбор - Оџаци.

### 2.2.1 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Извор: Републички завод за статистику

Према последњем попису становника из 2011.г., у Граду Сомбору живи 85.903 становника -47.623 у граду и 38.280 у селима.



Национална разноликост је једна од карактеристика Сомбора-све нације које су биле обухваћене пописом су регистроване у Сомбору (21/21).

	Укупно	Срби	Албанци	Бошњаци	Бугари	Вуњаци	Власи	Горанци	Југословени	Мађари	Македонци	Муслимани	Нексти	Роми	Румуни	Руси	Русини	Словаци	Словенци	Украјинци	Хрвати	Црногорци	Остали	Некајашњени и неопредељени
<b>УКУПНО</b>	85903	54370	118	22	31	2058	2	67	852	9874	171	91	494	1015	89	41	62	117	74	23	7070	541	489	6534
<b>ГРАД</b>	47623	32180	110	17	24	1629	1	57	594	2851	118	56	291	149	13	23	59	79	52	17	2863	475	296	4320
<b>ОКОЛНА НАСЕЛА</b>	38280	22190	8	5	7	429	1	10	258	7023	53	35	203	866	76	18	3	38	22	6	4207	66	193	2214

Од 85.903 становника Сомбора и његових околних насеља, свега 14.996 (17,4%) их потпада у категорију младих, односно узраста су од 15 до 29 година (попис станоивништва је извршен за узрасту категорију од 15 до 29 година, а не од 15 до 30, што би одговарало популацији младих на начин како то дефинише Закон о младима). Просечан грађанин Сомбора има 43.5 година чиме Сомбор спада у градове са старим становништвом.

	15-19 година	20-24 година	25-29 година
<b>Сомбор-укупно</b>	4677	5112	5207
<b>Град</b>	2596	2797	2971
<b>Околна насеља</b>	2081	2315	2236

### 2.2.2. РАЊИВЕ КАТЕГОРИЈЕ МЛАДИХ

На основу прикупљених података, Радна група је дефинисала следеће рањиве категорије младих на подручју града Сомбора и околних насеља:

- незапослени и сиромашни млади,
- млади без родитељског старања,
- млади Роми
- млади родитељи, посебно самохрани
- млади из руралних подручја Сомбора
- млади - особе са инвалидитетом и млади угроженог физичког или менталног здравља
- млади чији је етнички, верски, родни идентитет или сексуална оријентација различита од већинске популације
- млади у сукобу са законом и млади који су корисници или су били корисници психоактивних супстанци

Град Сомбор има израђен "Локални акциони план за унапређење положаја Рома у граду Сомбору за период 2016-2019" који се фокусира на општу популацију Рома, са мерама ка младе Роме и Ромкињама, те су подстицајне мере за ову популацију детаљније разрађене овим документом, а не ЈАП-ом за младе.



### 3.0. ПРИОРИТЕТИ ЈАП-А ЗА МЛАДЕ

Сагледавајући прикупљене податке, Радна група је конкретне мере концентрисала по следећим областима:

НАЗИВ ПРИОРИТЕТА	БРОЈ МЕРА	ПРОЦЕНА СРЕДСТАВА
ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ О ЗАПОШЉАВАЊУ, САМОЗАПОШЉАВАЊУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ МЛАДИХ	9	500.000,00
АКТИВИЗАМ МЛАДИХ	6	1.800.000,00
СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ПРЕМА МЛАДИМА, ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАЊЕ И БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ	19	1.500.000,00
ЕКОЛОГИЈА И УРЕЂЕЊЕ ЈАВНИХ ПРОСТОРА	8	800.000,00
СТВАРАЛАШТВО, КУЛТУРА, КОМУНИКАЦИЈЕ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ	17	1.500.000,00
ОБРАЗОВАЊЕ И НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ	8	600.000,00

Радна група је мишљења да је за потпуну реализацију свих 67 зацртаних мера на годишњем нивоу потребно издвојити :6.700.000,00 динара.

Напомена: Радна група је мишљења да су све ове области, или приоритети како су у ЈАП у названи, подједнако важни, те њихов распоред не одржава њихову важност.

## 4.0 ПРИОРИТЕТ: ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ О ЗАПОШЉАВАЊУ, САМОЗАПОШЉАВАЊУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ МЛАДИХ

### 4.1. Проблеми са којима се сусрећу млади у области запошљавања, samozapošljavanja и предузетништва младих

Анализу извела: Гордана Стрилић Стјеља, Национална служба за запошљавање, филијала Сомбор

#### 1. Висока стопа незапослености младих у Сомбору и околним местима.

Незапосленост младих проблем је савременог тржишта рада и у развијеним и мање развијеним земљама Европе и света. Дуга незапосленост младих повезана је са сиромаштвом, криминалом, болестима зависности, што има директан утицај на безбедност и здравље нације као и губитак људских ресурса. **На евиденцији НСЗ закључно са месецом октобром, на територији општине Сомбор, било је пријављено укупно 1622 незапослена лица циљне групе млади од 15 до 30 година старости што износи 24,56% од укупног броја незапослених лица у Сомбору. Од укупног броја незапослених младих, са територије општине Сомбор, 826 лица су млади из сеоских средина.**

#### 2. Недовољна мотивисаност, заинтересованост и неоснаженост младих за запошљавање

Разлози због којих је велики број младих неактиван у тражењу посла су вештруки. Свакако да је један од кључних разлога неразвијена економија а самим тим и смањене прилике за запошљавање, неусклађен образовни систем али и традиција да се децане осамостаљујукао и да их родитељи дуго издржавају. Млади незапослени су прилично деморалисани и апатични /велики број запослених преко везе или политичке партије, конкурси који су само формалност/а због чињенице да су незапослени губе стечене вештине, знање и самопоуздање. На тај начин имају смањене шансе да нађу адекватан посао. **На територији општине Сомбор највише младих чека на запослење од једне до две године /288 лица/ мада није занемарљив ни број лица који чекају између две до три године /160 лица/ као и од три до пет година /174 лица/.**

#### 3. Неусклађеност образовних профила са потребама тржишта рада

Приликом проналажења посла млади често наилазе на проблеме да образовни профили које производи средње и високо образовање не одговарају ономе што је потребно привреди и да немају довољно искуства из рада у сложеним организационим процесима као и рада на специфичним задацима. Овај проблем, међутим, превазилази локални ниво и мора се решавати на државном нивоу – ЛАР за младе нема довољно капацитета да допринесе значајније ублажавању овог проблема. Национална служба за запошљавање иначе нуди професионалну оријентацију за незапослена лица.

#### 4. Недовољан број програма који подстичу стицање првог радног искуства

Тржиште рада диктира бројне услове који се могу показати као препрека при запошљавању младих јер они често улазак у пословни свет дочекују неспремни и збуњени. Подстицањем програма за стицање почетног радног искуства /радне, стручне праксе/ млади стичу прилику да се брзо и ефикасно укључе на тржиште радне снаге и постану конкурентни на том тржишту.

#### **5. Недовољна информисаност бизнис и јавног сектора о бенефитима које могу имати ангажовањем младих кроз програме пракси**

Компаније које организују праксу промовишу пословну културу и друштвено су одговорне. Пружајући шансу младим и амбициозним људима послодавци долазе у позицију да лакше препознају профиле кандидата који им требају а то је и најбољи начин регрутације нових кадрова.

#### **6. Недовољна подршка младима за samozapošljavanje и предузетништво**

Заинтересованост младих за предузетништво постоји али је криза додатно негативно утицала на спремност младих да прихвате предузетништво као пут своје будуће каријере. Такође негативни ставови о предузетнишву као и мали број примера за угледање /млади успешни предузетници/ додатно одбијају младе од бављења предузетничким послом. **По Јавном позиву НСЗ од 96 потписаних уговора, 20 уговора су потписали млади, док по позиву АПВ од 39 потписаних 18 су потписали млади и по позиву Града Сомбора од 39 потписаних уговора 13 су потписали млади.** За подстицање предузетништва младих потребна је већа промоција предузетништва, подршка локалне управе, размена искустава младих предузетника, промоција пројеката....

**4.2. МЕРЕ У ПРИОРИТЕТУ: ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ О ЗАПОШЉАВАЊУ,  
САМОЗАПОШЉАВАЊУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ МЛАДИХ**

<b>ЦИЉ</b>	<b>МЕРА</b>	<b>ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТ</b>	<b>РЕАЛИЗАТОР АКТИВНОСТИ</b>	<b>ВРЕМЕНСКИ ОКВИР</b>
<b>ВЕЋИ БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ МЛАДИХ</b>	<b>1.1.Израда календара за конкурсе подршке програмима запошљавања и samozapošljavanja са основним информацијама о концептима ових програма</b>	Информисано 1.000 младих годишње о могућностима запошљавања и услугама које им могу пружити надлежне организације	Удружења грађана	2017-2021
	<b>1.2 Едукација личних пратиоца из популације младих</b>	Едуковано минимум 50 личних пратиоца из популације младих		
<b>МОТИВИСАЊЕ МЛАДИХ ДА АКТИВНО ТРАЖЕ ПОСАО</b>	<b>1.3.Информисање младих о обукама и програмима које им могу помоћи и оснажити их за тражење посла</b>	Информисање 500 младих годишње о обукама за активно тражење посла; могућностима укључивања у Клуб за тражење посла; о услугама НСЗ као и других организација које им могу помоћи у остваривању свога циља	Удружења грађана  Средње школе	2017-2021
<b>ВЕЋИ БРОЈ МЛАДИХ ЉУДИ КОЈИ СУ ОБУХВАЋЕНИ ЈАВНИМ ПОЗИВИМА ЗА СТИЦАЊЕ ПРВОГ РАДНОГ ИСКУСТВА (РАДН</b>	<b>1.4.Планирање више средстава за програме стручне или радне праксе које расписује локална самоуправа</b>	100 младихнагодишњемнивоукојису укључениу програместручнеилирадне праксе	Локанасамоу права- Градсковеће иОдељење зафинансије	2017-2021

<b>Е/СТРУЧНЕ ПРАК СЕ) КОЈЕ РАСПИСУЈЕ ГРАДСОМБОР</b>	<b>1.5. Информисање младих о актуелним програмима стручних и радних пракси</b>	Информисање 1000 младих о актуелним програмима републике, покрајине и локалне самоуправе као и невладиног сектора који подстичу радну и стручну праксу	Локална самоуправа  Нац. служба за запошљавање  Регионална привредна комора  Удружење предузетника	
<b>ИНФОРМИСАЊЕ БИЗНИС И ЈАВНОГ СЕКТОРА</b>	<b>1.6. Промовисати програме бизнис и јавног сектора којима се младима омогућава улазак у свет рада</b>	Организовање минимум 4 састанка годишње са представницима бизнис и јавног сектора на ову тему	Национална служба за запошљавање  Локална самоуправа	2017- 2021
	<b>1.7. Промоција успешних компанија које запошљавају младе, у локалним медијима</b>	Представљање минимум 10 компанија у локалним медијима и интернет простору	Регионална привредна комора  Удружење предузетника	
<b>МОТИВИСАЊЕ И РАЗВОЈ СВЕСТИ МЛАДИХ О МОГУЋНОСТИМА САМОЗАПОШЉАВА ЊА И ПРЕДУЗЕТНИШТ ВА</b>	<b>1.8. Информисање младих о могућностима самозапошљавања, о предностима и проблемима везаним за предузетништво</b>	Информисање о актуелним програмима као и центрима за подршку предузетништва	Удружења грађана  Национална служба за запошљавање	2017- 2021
	<b>1.9. Спровођење вишемесечног менторског програма којим ће успешни предузетници саветовати младе о успешном пословању</b>	Минимум 10 ментора, успешних предузетника који ће минимум 20-оро младих упознати са успешним пословањем и ризицима које могу очекивати.	Регионална привредна комора  Удружење предузетника	

ПРОЦЕЊЕНА СРЕДСТВА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ  
ПРИОРИТЕТА: 500.000,00 ДИН

## 5.0. ПРИОРИТЕТ: АКТИВИЗАМ МЛАДИХ

Аналізу извршио: Јован Узелац

Према подацима Центра за омладински рад, активизам младих обично подразумева самоорганизовање кроз формалне групе – омладинске организације. На територији Града Сомбора и припадајућих насеља активно делује око 40-так организација које раде са младима. Осим тога, млади се самоорганизују и кроз неформалне групе.

У Србији постоји велики број омладинских организација, и разних организација за младе које делују у локалним срединама, али и на националном и међународном нивоу. Оне развијају бројне програме: могућности за додатно неформално образовање, волонтерске праксе, јавне промотивне акције, омладинске размене, креативне програме за испуњење слободног времена и разне друге.

Млади представљају изузетно значајну категорију становништва и будуће носиоце промена у друштву. У Граду Сомбору млади чине свега 17,4% становника, што је испод републичког просека. **Зато је неопходно посветити адекватну пажњу њиховим потребама, ставовима и жељама, као и подршци и развоју активизма младих уколико желимо да ова узрасна категорија младих буде активна у друштву.**

Бити активан значи знати што хоћеш и желиш, и урадити то на друштвено прихватљив начин. На тај начин директно се утиче на лични развој као и развој свога града и заједнице. Бити активан значи организовати и /или учествовати на активностима које омогућавају упознавање нових људи, путовања, стицање нових знања, вештина (комуницирања, маркетинга, дебатована, менаџмента...). Млади најуспешније и најлакше заступају своје интересе кроз омладински активизам: умрежавање и спровођење пројеката у циљу унапређења квалитета живота младих, али и остваривања права и једнаких могућности учешћа у различитим областима друштва.

**Неактивност, тј недовољна заинтересованост младих један је од проблема са којим смо се више пута сусрели приликом израде ЛАП-а за младе.** Предложеним мерама у оквиру овог приоритета управо желимо да утичемо на то да окупимо што већи број младих око заједничке идеје, да кроз едукацију и међусобну сарадњу, као и сарадњу организација које представљају, реализују заједничке пројекте са циљем унапређења квалитета живота младих.

Сарадња на локалном, државном и међународном нивоу, размена младих (што је нарочито битно имајући у виду да велики број

младих не поседује чак ни путне исправе), упознавање са различитим обичајима, културом, омладински кампови, спортске активности, неки су од начина који младима пружају могућност да добро припремљеним пројектним идејама анимирају и оне који до сада нису били активни, повежу различита интересовања, потребе, таленте, ставове, знања, вештине и сл. Пракса нам показује да кроз овакве видове програма и пројеката млади стичу многа познанства и пријатељства која трају много дуже од самих пројеката.

**Најбитније јесте да млади што више учествују у било ком облику активизма и на тај начин стекну социјалне вештине важне за њихов прелазак у свет одраслих, да допринесу доношењу одлука које су од значаја за њихову будућност и побољшању њиховог положаја у друштву.** Искуства многих земаља су показала да без активизма и учешћа у друштвеном животу млади постају „невидљиви“, маргинализовани дио друштва, а њихове потребе бивају занемарене. Таква друштва млади напуштају, тако да, поред младих, и друштво има велику одговорност да задржи младе људе нудећи им више могућности да остваре своје потребе.

### 5.1. МЕРЕ ПРИОРИТЕТА: АКТИВИЗАМ МЛАДИХ

ЦИЉ	МЕРА	ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТ	РЕАЛИЗАТОР АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕН СКИ ОКВИР
<b>ОСНАЖИТИ УДРУЖЕЊА И НЕФОРМАЛНЕ ГРУПЕ МЛАДИХ</b>	<b>2.1. Умрежавање организација које се баве младима на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу</b>	Минимум 3 облика сарадње организација младих на годишњем нивоу  Минимум 2 заједничка пројекта на годишњем нивоу којима се конкурише код донатора	Удружења грађана  Средње школе	2017–2021
	<b>2.2. Финансијска и логистичка подршка неформалним групама у Омладинском клубу у Сомбору</b>	Расписивање конкурса за неформалне групе младих од стране Савета за младе  Финансирање минимум 5 иницијатива неформалних група на годишњем нивоу које ће се реализовати у Омладинском клубу у Сомбору	Савет за младе	
	<b>2.3. Обуке младих о писању пројеката код домаћих и страних фондова од стране сертификованог предавача или организације</b>	Минимум 10 особа годишње који су обучени о писању пројеката и који су стекли сертификат  Написано минимум 10 различитих пројеката	Удружења грађана	
<b>ПОДСТИЦАЊЕ АКТИВИЗМА МЛАДИХ</b>	<b>2.4. Едукација младих о здравом и активном начину живота и важности бављења физичком активношћу</b>	Организоване 3–5 активности у оквиру једног пројекта којима се мотивишу млади да буду физички активни	Удружења грађана	2017–2021
	<b>2.5. Организовање садржаја за младе у граду и околним</b>	Организовање минимум 5 активности за младе		



	<b>селима , сходно њиховим потребама</b>	на селима, и минимум 1 активности у Граду, коју иницирају млади		
<b>УКЉУЧИТИ ШТО ВЕЋИ БРОЈ МЛАДИХ У ДЕШАВАЊА КОЈА СЕ ОРГАНИЗУЈУ И ТО НА ЛОКАЛНОМ, ДРЖАВНОМ И МЕЂУНАРОДНОМ НИВОУ</b>	<b>2.6.Упознавање других култура и традиција кроз различите активности који подстичу сарадњу култура и традиција</b>	Организовање од 1-3 активности на годишњем нивоу: излета, екскурзија, кампова, међународних размена са циљем упознавања других култура, обичаја или традиција других народа	Удружења грађана  Средње школе	2017-2021

ПРОЦЕЊЕНА СРЕДСТВА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРИОРИТЕТА: 1.800.000,00 ДИН

## 6.0. ПРИОРИТЕТ: СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ПРЕМА МЛАДИМА, ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАЊЕ И БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ

### 6.1. Одређење појма „млади“ у социјално - здравственој политици према младима

Аналізу извео: Миодраг Тепавац, Центар за социјални рад Сомбор

Када говоримо о овој циљној групи онда морамо да имамо на уму различито добно одређење ове популације. Према подацима Светске здравствене организације, адолесцентима се подразумевају особе од 10 до 19 година, а млади се групишу у узрасту од 15 до 24 године. Законом о здравственој заштити у Републици Србији одређује се да су деца до навршене 15 године живота, а школска деца и студенти до краја прописаног школовања, а најкасније до 26 године. Дакле, у смислу пеменутог закона ради се о добном интервалу од 10 до 26 година, „као прелазак из детињства у зрелост, у коме се губе привилегије детета, а стичу права и обавезе одрасле особе“.<sup>2</sup> У систему социјалне заштите деца су до навршене 18, а млади до 26 године. У кривичном законодавству Републике Србије деца су до 14, и нису кривично одговорна, а млади до су 21 године...

### 6.2. Подаци Центра за социјални рад о младима, корисницима услуга ЦСР

Податке прикупио и обрадио: Миодраг Тепавац, Центар за социјални рад Сомбор

Према подацима Центра за социјални рад Сомбор, корисника новчане социјалне помоћи у узрасту 15 до 30 година има 14,96 одсто од укупног броја те популације односно 1437 (754 ж. / 683 м.). Из ових разлога су сиромашни млади препознати ЈАПом за младе као рањива категорија.

На евиденцији ЦСР Сомбор укупно је 83 младих ОСИ, а када је реч о накнади за туђу негу и помоћ основну прима 20 корисника из категорије младих (12 ж / 8м) односно 63 увећану ( 36 ж. / 27 м.)

Смештај у хранитељским породицама обезбеђен је за укупно 39 младих ( 24 ж./ 15м.).

У периоду од јануара до децембра 2015 године у ЦСР је вођено укупно 120 случајева у којима су странке младе особе. Њихова образовна структура изгледа овако: 23 без завршене основне школе, 65 са завршеном основном школом, 13 је имало завршену школу, 12 вишу, те 7 високу. Младићи су предњачили, било их је 78, а девојака 42.

<sup>2</sup>Стратегија развоја здравља младих у Републици Србији

Детекцију проблема из овог приоритета сачинили су Биљана Клипа из Црвеног крста Сомбор и Миодраг Тепавац из Центра за социјални рад Сомбор.

**6.3. МЕРЕ И ПРИОРИТЕТА СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ПРЕМА МЛАДИМА,  
ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАЊЕ И БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ**

ЦИЉ	МЕРА	ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТ	РЕАЛИЗАТОР И МЕРЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<b>УНАПРЕДИТИ САРАДЊУ ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА МЛАДЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА И НАСЕЉЕНИХ МЕСТА</b>	<b>3.1. Повећати број извршилаца у Одељењу друштвених делатности за рад са младима</b>	Ангажована три извршиоца на пословима канцеларије за младе	Градска управа Града Сомбора	2017
	<b>3.2. Одржавање јавних скупова који окупљају организације младих у граду и насељеним местима, средњим школама, на факултету, дому ученика са циљем унапређења међусобне сарадње.</b>	Сваке године одржани четири јавна скупа у граду и по један у насељеним местима, као и по два у свакој школи и на факултету	Одељење за друштвене делатности – координатор за децу и младе  Удружења грађана	2017-2021
	<b>3.3. Промоција сарадње међу организацијама младих</b>	Минимално 2500 младих обавештени о бенефитима међусобне сарадње и заједничког рада	Удружења грађана	2017-2021
	<b>3.4. Сачинити јединствену јавну базу организација младих и оних који раде са младима и ажурирати је на годишњем нивоу</b>	Израђена база организација младих и оних који раде са младима	Одељење за друштвене делатности – координатор за децу и младе	2017
<b>ПОДИЗАЊЕ НИВОА ЗНАЊА О РЕПРОДУКТИВНОМ ЗДРАВЉУ</b>	<b>3.5. Обезбедити видљивост постојећих превентивних програма.</b>	Минимум 1000 младих упознатих са значајем репродуктивног здравља, на годишњем нивоу	Удружења грађана	2017-2021
	<b>3.6. На младима прихватљив начин креирати информације о репродуктивном</b>	Годишње објављено 6 писаних, аудио, видео и/или интернет прилога о	Удружења грађана  Средње	

	здрављу	репродуктивном здрављу	школе Ученички парламенти	
	<b>3.7. Организовање семинара / трибина/ позоришних представа/ уличних перформанса и сл. На тему репродуктивног здравља</b>	Реализовано минимум 3 семинара/трибине/позоришне представе/перформанса у средњим школама, дому ученика и/или на факултету у Сомбору на тему репродуктивног здравља	Удружења грађана Средње школе Ученички и ст. парламенти	
	<b>3.8. Информисање младих о могућности анонимног тестирања на ХИВ</b>	Реализоване 4 трибине у граду и по 1 у насељеним местима сваке године на ову тему  Минимум 400 младих који су информисани о овој теми на годишњем нивоу	Удружења грађана Средње школе Ученички парламенти Завод за јавно здравље	
	<b>3.9. Едукација младих о ХИВ-у као социјалном проблему, и животу са овом болешћу</b>	Реализовано минимум 3 едукације на ову тему на годишњем нивоу  Едуковано минимум 500 младих на ову тему на годишњем нивоу  Израђен мин. 1 анимирани/документарни филм на ову тему од 2017-2021	МЗ	
<b>ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ И МЕНТАЛНИХ ПОРЕМЕЋАЈА У ПОПУЛАЦИЈИ МЛАДИХ</b>	<b>3.10. Оснивање саветовалишта за болести зависности</b>	Оснивање Саветовалишта за болести зависности	Локална самоуправа  Дом здравља Сомбор  Болница „Др Радивој Симоновић“	2018./2019

	<b>3.11. Промоција менталног здравља и психолошког саветовања у популацији младих, и широј локалној заједници</b>	<p>Организовање минимум 2 бесплатна програма психолошка саветовања за младе коју изводе психотерапеути.</p> <p>Минимум 15-оро младих на годишњем нивоу који су прошли кроз програм саветовања.</p> <p>Организовање минимум 3 јавне кампање о важности менталне хигијене младих</p>	<p>Удружења грађана</p> <p>Дом здравља Сомбор</p> <p>Болница „Др Радивој Симоновић“</p>	
<b>ПОДИЗАЊЕ СВЕСТИ ГРАЂАНА О ПОСТОЈАЊУ И ДИСКРИМИНАЦИЈИ РАЊИВИХ КАТЕГОРИЈА МЛАДИХ</b>	<b>3.12. Вршњачке едукације младих о рањивим категоријама младих</b>	Минимум 8 тимова вршњачких едукатора на ову тему, на годишњем нивоу	<p>Удружења грађана</p> <p>Средње школе</p> <p>Факултети</p>	
	<b>3.13. Информисање младих о анти-дискриминационим механизмима у Р Србији</b>	Минимум 1000 младих информисаних о анти-дискриминаторним механизмима у Србији		
	<b>3.14. Реализација аматерских позоришних представа/перформанса/аматерских филмова младих на ову тему</b>	Реализација минимум 1 позоришне представе/перформанса или 1 аматерског филма на годишњем нивоу		
<b>МАЊИ ПРОЦЕНАТ ЗАВИСНИКА МЕЂУ ПОПУЛАЦИЈОМ МЛАДИХ</b>	<b>3.15. Обезбедити континуиране семинаре/едукације/требине/предавања о злоупотребама психоактивних супстанци и алкохолизму међу популацијом младих, и укључивање надлежних институција у исте</b>	Семинарима обухваћено, у првој години, 150 младих; предавањима 1000 младих на годишњем нивоу	<p>Удружења грађана</p> <p>Средње школе</p> <p>Факултети</p> <p>Студентски парламент</p> <p>Ученички парламенти</p>	

			Локална самоуправа Полицијска управа Дом здравља Месне заједнице	
<b>СМАЊЕЊЕ БРОЈА ЖРТАВА НАСИЉА МЕЂУ МЛАДИМА</b>	<b>3.16 Упознавање младих са домаћом законском регулативом и међународним правним стандардима који уређују ову област и подстицање јавних дискусија на ову тему</b>	Одржана по једна инфо радионица о насиљу међу младима у свакој школи, дому ученика, факултету, месним заједницама  Одржана два округла стола на тему вршњачког насиља	Удружења грађана Полицијска управа Локална самоуправа Дом здравља Месне заједнице	2017-2021
	<b>3.17 Едукација вршњачких едукатора на тему превенције вршњачког насиља</b>	Едуковано 16 нових вршњачких едукатора који ће едуковати најмање 800 младих у основним и средњим школама	Ученички парламенти Студентски парламент	
	<b>3.18. Едукација и обука младих девојака о избегавању потенцијално опасних ситуација и самоодбрани</b>	Минимум 100 девојака годишње су едуковане на овај начин о избегавању потенцијално опасних ситуација и самоодбрани	Средње школе Факултети	
	<b>3.19. Едукација родитеља о свим облицима насиља међу младима, и институционалној подршци која им може помоћи</b>	Минимум 100 родитеља годишње информисано о насиљу и начинима пријављивања истих	Удружења грађана Полицијска управа Средње школе	

ПРОЦЕЊЕНА СРЕДСТВА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРИОРИТЕТА:  
1.500.000,00 ДИН





## 7.0 ПРИОРИТЕТ: ЕКОЛОГИЈА И УРЕЂЕЊЕ ЈАВНИХ ПРОСТОРА

### 7.1. АНАЛИЗА ОБЛАСТИ ЕКОЛОГИЈА И УРЕЂЕЊЕ ЈАВНИХ ПРОСТОРА

Анализу извршио: Корнел Кесег, медицински радник и омладински активиста

Један од приоритета претходног ЈАПа за младе чије су мере највише биле коришћене јесте био приоритет екологије.

По анализи резултата истриживања које је у Сомбору током септембра и октобра месеца обавио „Сомборски едукативни центар“ од 61 питања, која су постављена испитаницима нема ниједно на тему екологије и заштите животне средине. Ипак, лично опсервацијом јавних простора у Сомбору и околним насељима видљиво је да је ниво еколошке свести на најнижем нивоу.

На једно од постављених питања у горепоменутом истраживању („Где најчешће проводиш слободно време?“) 5,5% младих је изјавило да своје слободно време проводи у природи, што чини веома мали проценат. Могуће је да велики проценат младих не проводи своје слободно време у природи и из разлога непостојања уређених јавних простора који би им понудили квалитетан садржај (попут теретана на отвореном, више скејт паркова, простора са столовима за стони тенис и сличним справама интересантним младима).

Приликом истраживања ШТА је заправо разлог томе, не можемо доћи до конкретних и валидних података.

Мере и циљеви предходног ЈАП-а за младе у области екологије, и данас су актуелни.

Сомбор и околина има великих проблема у сфери екологије и заштите животне средине. Примаран је проблем који својим радом ствара ВУ„Протеинка“ (кафилерија), као и недостатак јаким непрофитних еколошких удружења. Друга проблематика је недовољно шумљивање региона, где млади могу играти значајну улогу у стварању и покретању иницијативе и радних акција. Могућности финансирања еколошких пројеката из ИПА пројеката су велике. Све наведено даје велике могућности младима из ове околине.

У препорукама из предходног ЈАП истраживања, налази се „едукација на тему заштите животне средине“. За протекле 3-4 године, на жалост, није се спровео ниједан велики пројекат, нити је значајније подигнут ниво еколошке свести младих, а и грађана уопште. Едукација младих на тему екологије је стална потреба једне свесне заједнице, њу треба континуирано спроводити. Повећање свести грађана о еколошким проблемима треба да буде трајни циљ ЈАПа за младе.

Управо из горе наведених разлога и данас су актуелни следећи проблеми:

- загађеност непосредног окружења
- недовољни број едукатора за младе из области екологије и заштите животне средине
- постојање паса луталица
- непостојање младима занимљивих активности, у којима би млади проводили време у природи и неговали здрав однос према животној средини
- недовољан степен освешћености младих о значају очувања животне средине
- непостојање уређених јавних простора како у граду, тако и на селима, на којима би млади проводили своје слободно време
- недовољан број особа за одржавање јавних површина у граду и на селима
- мали проценат јавних површина под шумом





## 7.1. МЕРЕ ПРИОРИТЕТА ЕКОЛОГИЈА И УРЕЂЕЊЕ ЈАВНИХ ПРОСТОРА

ЦИЉ	МЕРА	ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТ	РЕАЛИЗАТОРИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<b>ДОВОЉАН БРОЈ ЕДУКАТИВНИХ САДРЖАЈА ЗА МЛАДЕ НА ТЕМУ ЕКОЛОГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА</b>	<b>4.1 Едукација и дискусије младих и вршњачких едукатора на тему екологије.</b>	10 вршњачких едукатора годишње  1000 младих учесника едукација годишње	Удружења грађана	2017-2021
<b>АКТИВНОСТИ ЗАНИМЉИВЕ МЛАДИМА У КОЈИМА МЛАДИ ПРОВОДЕ ВРЕМЕ У ПРИРОДИ И НЕГУЈУ ЗДРАВ ОДНОС ПРЕМА ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ</b>	<b>4.2 Организовање едукативних програма у природи за младе (кампови, радионице на отвореном) на тему екологије, очувања природе и сналажења у природи</b>	10 излета/камповања младих у природи у току трајања ЈАПа за младе	Удружења грађана  Локална самоуправа	2017-2021
	<b>4.3. Промоција рекреације младих и безбедности у саобраћају међу младима</b>	Организовање мин. 2 летње школе рекреативних активности  Обучено минимум 100 младих о одржавању безбедних рекреација у саобраћају (бициклизам, трчање и сл....)		
<b>УРЕЂЕНА ЈАВНА ПОВРШИНА</b>	<b>4.4 Уређење јавних површина за младе</b>	Уређено минимум 5 јавних површина током трајања ЈАПа	Удружења грађана  Одељење за комуналне делатности	2017-2021

	<b>4.5 Израда мапе нееколошких и неуређених јавних простора у граду и околним насељима и постављање канти за отпатке као и пратећег мобилијара за исте.</b>	Израђена мапа нееколошких и неуређених јавних простора у граду и околним насељима.  Постављање 1000 канти за смеће и осталог урбаног мобилијара на јавне површине које могу да користе млади	ЈКП "Простор"  ЈКП "Зеленило"  ЈКП "Чистоћа"  Месне заједнице	
<b>ПОДСТИЦАЊЕ ЕКОЛОШКОГ ВОЛОНТАРИЗМА МЛАДИХ</b>	<b>4.6 Подршка волонтерским еколошким акцијама младих</b>	2 волонтерске радне акције годишње, којима се уређује јавна површина	Удружење грађана	2017-2021
<b>НОВЕ ЈАВНЕ ПОВРШИНЕ ПОД ЗЕЛЕНИЛОМ</b>	<b>4.7 Пошумљавање школских дворишта, јавних простора од стране младих и набавка дрвног материјала</b>	На годишњем нивоу бар 2 активности пошумљавања јавних површина	Основнешколе  Средњешколе  Ученичкипарламент  и Удружења грађана	2017-2021
<b>ОМЛАДИНСКИ КЛУБОВИ У СВИМ НАСЕЉЕНИМ МЕСТИМА ГДЕ ПОСТОЈИ ПОТРЕБА ЗА ТО</b>	<b>4.8 Адаптација и опремање просторија у јавном власништву за омладинске клубове по насељеним местима.</b>	Опремање минимум 5 омладинских клубова за 5 година трајања ЈАПа за младе.	Удружењаграђана  Меснезаједнице  ЈКП "Простор"	2017-2021

ПРОЦЕЊЕНА СРЕДСТВА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРИОРИТЕТА: 800.000,00 ДИН

## 8.0. ПРИОРИТЕТ: СТВАРАЛАШТВО, КУЛТУРА, КОМУНИКАЦИЈЕ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ

### 8.1. АНАЛИЗА ИЗАЗОВА ЗА МЛАДЕ У ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ

Аутори анализе: Давид Фирањ и Драгана Шуша

У Сомбору делују следеће установе, предузећа И организације које нуде културни садржај:

- Библиотека "Карло Бијелички"
- Галерија "Милан Коњевић"
- Градски музеј Сомбор
- Народно позориште Сомбор
- Туристичка организација општине Сомбор
- Историјски архив Сомбор
- Галерија КЦ "Лаза Костић"
- Биоскоп "Ернест Бошњак"
- Српска читаоница "Лаза Костић"
- Мађарска казина
- Удружење Немаца "Герхард"
- ХКУД "Владимир Назор"
- УГ "Буњевачко коло"
- И друга удружења и организације

У околним селима делују КУДови и удружења грађана која спроводе садржаје културе (погледати листу ових удружења на крају овог документа).

Лако је уочити да млади не учествују довољно у култури, нису адекватно информисани о њој, институције не комуницирају са њима на одговарајући начин. По утиску Радне групе, понуда наведених институција младима није довољно атрактивна.

Констатујемо да млади у Сомбору поседују значајан потенцијал, али нису мотивисани. Ово се посебно односи на младе са села који су у количини и квалитету културних садржаја знатно ускраћенији у односу на младе из града и којима мобилност представља значајну препреку (не само како би суделовали у култури, већ се то односи на све области друштвеног живота младих).

И поред бројних погодности, приступачности и богатог репертоара, занемарљив је проценат младих који слободно време проводи уз филм у биоскопу или позоришну представу (0,3% према истраживању). Читање такође није нарочито актуелно код младих у нашој општини (према истраживању чак 25.8% никада не чита).

Посебно застрашује податак да изузетно велик број испитаника из истраживања никада нису посетили позориште (46.6%), биоскоп (29%), галерију (65.6%), музеј (67.6%), или неку културно-историјску знаменитост (58.7%).

Неопходно је пронаћи релевантне мере којима се култура може приближити младима. Један од наших задатака јесте борба против утицаја поражавајуће мејнстрим културе којој су млади у највећој мери окренути. Многи млади немају утисак да им се нуди било шта друго осим комерцијалних медијских садржаја.

Поготово се морамо осврнути на младе који живе у селима. Њима су садржаји културе неприступачнији и конзумирање истих захтева издвајање веће количине новца, комплекснију организацију (превоз).

Укључивање младих у културу, не само као редовне и заинтересоване публике (мада би и тај ниво представљао успех), већ и као креатора

културних активности, може код њих подстакнути изражавање властите креативности чиме ће млади развијати своју индивидуалност, што коначно може имати веома добар утицај на јачање њиховог самопоуздања.

Радна група је уочила следеће проблеме из ове области, а који резултирају недовољним конзумирањем квалитетног садржаја од стране младих и њиховом недовољном медијском писменошћу :

1. Недовољно мотивисани млади за коришћење програма неформалног образовања које нуде институције И организације у Граду.
2. Некритичко конзумирање производа масовне културе у популацији младих И деградиран систем вредности у којем стасавају млади
3. Немобилност младих
4. Слаба информисаност младих о могућностима путовања, размене, личног развоја...
5. Слабе транспортне везе између села и града, услед чега су садржаји за младе у граду углавном недоступни младима из руралних подручја
6. Недовољно социјалних искустава са младима из других градова, региона и држава
7. Недовољно континуираних волонтерских програма, па самим тим и размене волонтера (како у земљи, тако и у иностранству)
8. Квалитетни културни садржаји се не промовишу на младима прихватљив начин И они их слабо конзумирају.
10. Млади не учествују у креирању културних/музичких програма који се за њих И у њихово име праве
11. Недовољна прилагођеност програма културе који креирају установе културе потребама и жељама младих
12. Одлив мотивисаних, компетентних, образованих И талентованих младих људи из Сомбора И околних насеља у веће регионалне центре (или иностранство), у потрази за бољим животом
13. Недовољна искоришћеност јавних простора у Сомбору за садржаје из области културе И модераногстваралаштва младих.

## 8.2. АНАЛИЗА ИНФОРМИСАЊА МЛАДИХ У СОМБОРУ

Аутор: Давид Фирањ

Квалитетно информисање је један од основних предуслова за лични развој младих, као и за развој друштва у целини. Изузетан је утицај средстава информисања на активно учествовање младих у животној заједници. Већ дуже од деценије интернет има водећу улогу међу средствима информисања. Овај глобални тренд је актуелан на територији нашег града – што потврђује и квантитативно истраживање: интернет је убедљиво најупотребљивијом извор свих врста информација; без обзира на пол, старосну доб и место становања младих људи у нашем граду. Према подацима истраживања, млади сматрају да нису довољно информисани о запошљавању (42.1% испитаника), могућностима за путовања (31.7%), својим правима (26.5%) и култури (25.9%).

На нивоу града тренутно функционишу следећи медији:

- Недељник "Сомборске новине"
- ТВ станица "Канал 54"
- ТВ станица "Срећа"
- Веб портал "СОинфо"
- Веб портал "Сомбор.ТВ"
- Веб портал "СомборЊуз"
- Званична презентација града Сомбора и сеоских месних заједница

- Електронско издање школског часописа новинарске секције Средње економске школе (излази два пута годишње – пред матуру и после матурске екскурзије); остале школе и факултети имају званичне веб сајтове који се мање или више редовно ажурирају и пружају углавном информације везане за школу
- Сеоске новине у Телечкој и Станишићу

Ниједан активан медиј нема рубрику која се бави искључиво младима. Највише информација се пласира кроз Сомборске новине, где су многе теме посвећене резултатима и деловању младих у различитим областима, међутим, интересовање младих за овај недељник није нарочито изражено. СЕЦ истраживање је показало да већина испитаника који прате локалне медијске садржаје, сматра да млади нису довољно заступљени у медијима (40.5%).

Мишљења сам да млади кроз локалне медије нису на адекватан начин информисани о догађајима, могућностима и темама које их интересују, те да многе жељене информације добијају кроз међусобну комуникацију. Посебно бих скренуо пажњу на област културе која је релативно запостављена или на погрешан начин презентована сомборским ђацима и студентима, тако да су они у већој мери оријентисани на мејнстрим културу. Чињеница је да млади чешће конзумирају комерцијалне садржаје пласиране кроз најпопуларније националне медије него што одлазе у позориште, галерију или музеј у свом граду. Ово није мали проблем, јер управо медији у највећој мери креирају животни стил младих и одређују њихов културни идентитет. Млади у селима су још удаљенији од одговора на многа питања – ваннаставне образовне активности, културни садржаји града, могућности праксе, активизма, запошљавање, саветовање... Заправо, информације су релативно доступне, али прилично "разбацане", док би за младе било далеко практичније и корисније да су сконцентрисане на једном месту. Друштвене мреже су током последњих година у великој мери промениле начине комуникације међу младима. Оне доносе и одређене опасности, али свакако треба искористити њихов утицај и на том путу тражити решење проблема неадекватног информисања младих у Сомбору.

Млади представљају највећу групу конзумента медијских садржаја и зато је од изузетног значаја развијање медијске писмености која подразумева формирање критичког става према медијским представама и дискурсима. Колико треба обратити пажњу на изворе информисања, толико, ако не и више, морамо водити рачуна о врстама информација, квалитету, значају и утицају истих на младе.

### **8.3. АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ КАДА ЈЕ РЕЧ О СЛОБОДНОМ ВРЕМЕНУ МЛАДИХ:**

1. Недовољно мотивисани млади за коришћење програма неформалног образовања које нуде институције и организације у Граду.
2. Некритичко конзумирање производа масовне културе у популацији младих И деградиран систем вредности у којем стасавају млади
3. Немобилност младих
4. Слаба информисаност младих о могућностима путовања, размене, личног развоја...
5. Слабе транспортне везе између села и града, услед чега су садржаји за младе у граду углавном недоступни младима из руралних подручја
6. Недовољно социјалних искустава са младима из других градова, региона и држава
7. Недовољно континуираних волонтерских програма, па самим тим и размене волонтера (како у земљи, тако и у иностранству)
8. Квалитетни културни садржаји се не промовишу на младима прихватљив начин И они их слабо конзумирају.



10. Млади не учествују у креирању културних/музичких програма који се за њих И у њихово име праве
11. Недовољна прилагођеност програма културе који креирају установе културе потребама и жељама младих
12. Одлив мотивисаних, компетентних, образованих И талентованих младих људи из Сомбора и околних насеља у веће регионалне центре (или иностранство), у потрази за бољим животом
13. Недовољна искоришћеност јавних простора у Сомбору за садржаје из области културе И модераног стваралаштва младих.

#### **8.4. ПОДСТИЦАЊЕ ИНОВАЦИЈА, СТВАРАЛАШТВА И ТАЛЕНТОВАНИХ МЛАДИХ ЉУДИ – ПРОБЛЕМИ:**

1. Недовољан број музичких, уметничких, спортских и других јавних догађаја на којима се промовишу неафирмисани ствараоци из Сомбора и околних насеља
2. Недовољно подстицање стваралаштва младих из рањивих категорија
3. Наука и стваралаштво нису на адекватан начин промовисани младима
4. Неискоришћеност специфичних знања, вештина и способности талентованих младих у локалној заједници
5. Талентовани млади нису довољно подржани, препознати и ангажовани од стране бизнис сектора и локалне заједнице.

**8.5. МЕРЕ ИЗ ПРИОРИТЕТА: СТВАРАЛАШТВО, КУЛТУРА, КОМУНИКАЦИЈЕ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ**

ЦИЉ	МЕРА	ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТ	РЕАЛИЗАТОРИ МЕРЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<b>ПРУЖИТИ МЛАДИМА АДЕКВАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О КУЛТУРНИМ ДОГАЂАЈИМА</b>	<b>5.1 Израдити Интернет страницу намењену младима из Сомбора и околних насеља која ће бити ажурирана на дневном нивоу, и на којој ће се нудити едукације и програми које млади могу да конзумирају, као и обавештења о културним садржајима у Сомбору</b>	Израдити 1 интернет страницу која ће минимум 5 година бити ажурирана на дневном нивоу и која ће бити промовисана кроз друштвене мреже.  Информисати бар 1.000 младих на месечном нивоу о дешавањима у Сомбору помоћу ове странице	Удружења грађана	2017-2021
<b>МЕДИЈСКИ ОПИСМЕНИТИ МЛАДЕ И ПОНУДИТИ ИМ ПРИХВАТЉИВ СИСТЕМ ВРЕДНОСТИ</b>	<b>5.2 Медијско описмењавање младих методама неформалног образовања</b>	Извести минимум 1 програм медијског описмењавања годишње и њиме обучити минимум 500 младих	Средње школе  Удружења грађана	2017-2021
	<b>5.3 Обезбедити некомерцијалне карте за сва културна догађања у Граду чији су реализатори установе чији је Град оснивач</b>	Увести попусте за средњошколце, студенте и незапослене младе у свим установама које нуде културне едукативне садржаје	КЦ"Лаза Костић"  Народно позориште Сомбор  Туристичка организација Града Сомбора	2017/2018
	<b>5.4 Реализација новинарских секција у основним и средњим школама и издавање школских часописа</b>	Издавање минимум 2 школска часописа (у материјалном или електронском облику) и одржавање минимум	Средње школе	2017-2021

		10 састанака новинарске секције		
<b>УВЕСТИ МЛАДЕ У КРЕИРАЊЕ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА ГРАДА</b>	<b>5.5 Покретање аматерског позоришта које би своје резултате представило у склопу репертоара Народног позоришта или на некој од јавних површина.</b>	Извођење минимум 3 представе аматерског позоришта у Сомбору и околним местима	Удружења грађана	2017-2021
	<b>5.6 Покретање отвореног летњог биоскопа са некомерцијалним филмовима и аматерским филмским радовима младих у околним местима.</b>	Пројекција минимум 10 некомерцијалних и аматерских филмова младих у околним местима.  Опремање сеоских (не нужно месних) заједница пројекторима, појектним платнима, озвучењем столицама за летњи биоскоп.	Удружења грађана  Месне заједнице	
	<b>5.7 Исликавање јавних површина у граду и околним насељима од стране стрет арт уметника</b>	Исликавање минимум 5 јавних локација у граду и околним насељима.	Удружења грађана	
<b>ПОДСТИЦАЊЕ МЛАДАЧАКОГ СТВАРАЛАШТВА КРОЗ ОРГАНИЗОВАЊЕ МАНИФЕСТАЦИЈА НА КОЈИМА БИ СЕ ТАКАВ РАД ПРЕЗЕНТОВАО</b>	<b>5.8 Организација/подршка музичким фестивалима на коме би учествовали неафирмисани музичари.</b>	Минимум 3 музичка фестивала (реге, рок, хип-хоп, класична музика, електронска сцена и слично)	Удружења грађана	2017-2021

	<b>5.9 Недеља стваралаштва младих - током које би млади уметници презентovali своје радове и акције.</b>	Минимум 10-оро младих стваралаца који ће презентовати и промовисати свој рад		
<b>УНАПРЕДИТИ КОМУНИКАЦИЈУ ИЗМЕЂУ МЛАДИХ И ПРОФЕСИОНАЛАЦА ИЗ РАЗЛИЧИТИХ ОБЛАСТИ.</b>	<b>5.10 Организовање саветодавних програма, трибина и радионица са стручњацима и професионалцима из разних области.</b>	Организовати бар 5 саветодавних програма за адолесценте и младе.  Организовати бар 10 трибина и радионица на којима ће млади дискутовати са професионалцима из области које су младима интересантне.	Удружења грађана  Средњешколе  Локална самоуправа	2017-2021
<b>ОРГАНИЗОВАТИ ЛОКАЦИЈЕ НА КОЈИМА БИ СЕ МЛАДИ РЕДОВНО МОГЛИ ОКУПЉАТИ, РАЗМЕЊИВАТИ ИСКУСТВА И КРЕИРАТИ КУЛТУРНЕ САДРЖАЈЕ, ОМОГУЋИТИ МЛАДИМА ДА КВАЛИТЕТНИЈЕ ПРОВОДЕ СЛОБОДНО ВРЕМЕ</b>	<b>5.11 Прилагођавање одређених јавних простора за рад са младима („Коцкице“ код ОШ „Аврам Мразовић“, Штранд, парк код Жупаније, Омладински клуб и сл...)</b>	Уврстити уређење и одржавање јавних површина у граду и околним насељима у редовни програм надлежних одељења Градске управе  Пописати, адаптирати и опремити јавне просторе/просторије у граду и околним насељима за рад са младима	Одељење за комуналне послове  ЈКП „Зеленило“  ЈКП „Чистоћа“  ЈКП „Простор“  Удружења грађана	2017-2021
<b>ИНФОРМИСАТИ, МОТИВИСАТИ И ПОДСТАБИТИ МЛАДЕ ДА СЕ БАВЕ НАУКОМ И КРЕАТИВНИМ СТВАРАЛАШТВОМ.</b>	<b>5.12 Менторски програм стручњака са групом младих научника и креативаца у трајању од 3 месеца како у граду, тако и на селу.</b>	20 младих који су стекли одређено знање и вештине кроз менторски програм  Јавни перформанс-изложба-пројекција-демонстрација.	Удружења грађана	2017-2021

	<b>5.13 Организовање такмичења- фестивала у аматерском стваралаштву и неафирмисаних младих научника из Сомбора и шире.</b>	Бар 2 такмичења или фестивала на годишњем нивоу.		
	<b>5.14 Финансирање уметничких и научних радионица за младе како у граду, тако и на селу.</b>	Организовање минимум 10 радионица на годишњем нивоу уз обавезу јавног приказивања резултата радионица.		
<b>ПОВЕЗИВАЊЕ МЛАДИХ ИЗ РАЗЛИЧИТИХ КРАЈЕВА ОПШТИНЕ И РАЗЛИЧИТИХ ОБРАЗОВНИХ УСТАНОВА</b>	<b>5.15 Организовање дебатних клубова средњошколаца по селима и у граду, као и њихова међусобна сарадња.</b>	Организовање бар 5 дебатних клубова у селима и градовима.	Удружења грађана  Локална самоуправа	2017-2021
	<b>5.16 Организовање студијских посета младих у друге градове државе.</b>	Минимум три посете младих из Сомбора и околних села другим градовима/државама и обратно.	Удружења грађана  Локална самоуправа  Средње школе	
	<b>5.17 Организовање некомерцијалног превоза за младе са села који користе културна дешавања у граду или обезбедити попуст на возњу за младе</b>	Постојаће минимум пет линија викендом на релацијама села-град, град-села.	Локална самоуправа	

ПРОЦЕЊЕНА СРЕДСТВА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ  
ПРИОРИТЕТА: 1.500.000,00 ДИН



## 9.0. ПРИОРИТЕТ: ОБРАЗОВАЊЕ И НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ

### 9.1. Анализа положаја младих у области образовања и неформалног образовања младих

Аналізу извршила: Сузана Ралић, проф.разредне наставе

На основу анализе материјала већина младих у Сомбору није довољно информисана о различитим облицима неформалног образовања. Оваквом резултату наводим доста велику пасивност младих, јер неформално образовање подразумева да појединац ради на побољшању својих квалификација и унапређивања свог знања. Технологија је данас унапређена, млади су активни на интернету тако да би разне организације могле на тај начин да повећају ниво информисаности о програмима које реализују.

И у овој области млади са села спадају у групу рањивих категорија. На основу истраживања (65,4 % ) младих нема прилику да присуствује неком од облика неформалног образовања. За побољшање ове ситуације требала би бити већа подршка града околним селима, као и подршка (финансијска, едукативна) већих организација у граду сеоским организацијама.

Очекивани су резултати што се тиче заинтересованости младих за облике неформалног образовања. На првом месту су курсеви, разни кампови, радионице, семинари... А садржаји који их највише интересују су језици, психолошко-педагошке теме, запошљавање..

Битно је да активности доприносе личном и професионалном развоју, да се добије сертификат, да се одвија у месту у коме живе као и да не изискују финансијске трошкове. Млади истичу да је недовољна понуда садржаја или да нису довољно информисани о неформалном образовању.

(Напомена: Анализа је изведена на основу истраживања „Сомборског едукативног центра“).

На основу ове анализе сматрам да би требало подржати разне пројекте за разне семинаре, курсеве, кампове, радионице. Посебно се фокусирати на младе са села и финансирати пројекте који би се реализовали на селу. Језици су један од садржаја које највише занимају младе тако да би се могли подржати финансирање бесплатних курсева страних језика.

#### АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ ИЗ ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАЊА И НЕФОРМАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА:

- Непрепознавање важности неформалног образовања међу популацијом младих
- Наставници не примењују методе неформалног образовања у учионицама
- Нективност и неоснаженост ученичких и студентских парламената;
- Недовољан број мотивисаних наставника који раде са ученичким и ст.парламентима
- Недостатак ваннаставних програма и опремљених простора у оквиру школа који су занимљиви младима

### 8.5. СПИСАК СРЕДЊИХ ШКОЛА У СОМБОРУ

Гимназија "Вељко Петровић",  
Доситеја Обрадовића 2,  
25 000 Сомбор  
тел: 025/420-327  
е маил: [www.gimnazijasos.edu.rs](http://www.gimnazijasos.edu.rs)

Средња техничка школа,



Трг Цара Лазара 4,  
25 000 Сомбор  
тел: 025/421-067  
е маил: [www.tehnickaso.edu.rs](http://www.tehnickaso.edu.rs)

**Средња медицинска школа "Др Ружица Рип",**  
Подгоричка 9,  
25 000 Сомбор  
тел:025/430-540  
е маил: [www.medicinskaso.edu.rs](http://www.medicinskaso.edu.rs)

**Средња текстилна школа "Свети Сава",**  
Подгоричка 7,  
25 000 Сомбор  
тел: 025/415-699  
е маил: [www.ss-svetisava.edu.rs](http://www.ss-svetisava.edu.rs)

**Средња економска школа,**  
Апатински пут 90,  
25 000 Сомбор  
тел:025/421-217  
е маил: [www.ekonomskaso.edu.rs](http://www.ekonomskaso.edu.rs)

**Средња пољопривредно-прехранбена школа**  
Хаџића Светића 18,  
25 000 Сомбор  
тел: 025/482-586  
е маил: [sppsombor.edu.rs](http://sppsombor.edu.rs)

**Средња школа за основно и средње музичко образовање "Петар Коњовић"**  
Венац Петра Бојевића 9,  
25 000 Сомбор  
тел: 025/412-054  
е маил: [www.petarkonjovic.edu.rs](http://www.petarkonjovic.edu.rs)

#### **ФАКУЛТЕТИ**

**Педагошки факултет**  
Подгоричка 4,  
25 000 Сомбор  
тел: 025/412-030,  
емаил: [www.pref.uns.as.rs](http://www.pref.uns.as.rs)

**Медицински факултет из Печуја**  
Истурено одељење у Сомбору  
Мађарска казина Сомбор

#### **ВИШЕ ШКОЛЕ**

**Мегатренд пословна школа**  
Венац Радомира Путника 1  
25000 Сомбор

**Висока здравствено санитарна школа струковних студија VISAN**  
Подговричка 9  
25000 Сомбор  
[www.vzs.visan.com](http://www.vzs.visan.com)



## 9.2. МЕРЕ ПРИОРИТЕТА ОБРАЗОВАЊЕ И НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ

ЦИЉ	МЕРА	ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТ	РЕАЛИЗАТОР АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<b>ПРЕПОЗНАВАЊЕ ВАЖНОСТИ НЕФОРМАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА МЕДЈУ ПОПУЛАЦИЈОМ МЛАДИХ</b>	<b>6.1 Промовисање важности неформалног образовања за развој и каријеру младог човека путем презентација, семинара, радионица</b>	На годишњем нивоу реализовано минимум 5 семинара, презентација о значају неформалног образовања у средњим школама, дому ученика, факултету и у околним селима.	Удружења грађана  Средње школе  Факултети	2017-2021
<b>ОСНАЖИВАЊЕ УЧЕНИЧКИХ ПАРЛАМЕНТА</b>	<b>6.2 Организовати трибине, радионице и посете по школама намењене оснаживању ученичких парламената, и информисању о њиховим правима и могућностима рада.</b>	Одржана по једна или више радионица или трибина о значају и важности активних ученичких парламената у свакој средњој школи у Сомбору, на годишњем нивоу	Удружења грађана  Средње школе	2017-2021
<b>УМРЕЖАВАЊЕ УЧЕНИЧКИХ И СТУДЕНТСКИХ ПАРЛАМЕНАТА</b>	<b>6.3 Едукација уч. и ст. парламената о парламентаризму, аргументованом дебатовану и подстицање њихове сарадње.</b>	Сваке године едуковати све уч.парламенте у средњим школама и ст.парламент о парламентаризму, и подстицати их на сарадњу.	Удружења грађана  Средње школе  Факултети  Локална самоуправа	2017-2021
<b>ПОВЕЋАТИ ПОНУДУ НЕФОРМАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА У СОМБОРУ И ОКОЛНИМ НСАЕЉИМА</b>	<b>6.4 Понудити младима корисне садржаје/ваншколске активности који се реализују путем неформалног образовања (курсеви језика, програмирања, веб дизајма психолошке радионице за младе и сл.)</b>	Одржати минимум 20 радионица, форум театара и других видова неформалног образовања младих годишње а посебно у сеоским заједницама.	Удружења грађана  Средње школе  Факултети	2017-2021
<b>ПОДСТАВИ ПРИМЕНУ МЕТОДЕ НЕФОРМАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА У УЧИОНИЦАМА</b>	<b>6.5 Едуковати наставнике средњих школа у Сомбору о методама неформалног образовања које могу користити у раду са младима</b>	Едуковати минимум 20 наставника средњих школа у Сомбору годишње	Удружења грађана  Средње школе	2017-2021

<b>ПОДСТАБИ АКТИВНОСТИ УЧЕНИЧКИХ И СТУДЕНТСКИХ ПАРЛАМЕНАТА;</b>	<b>6.6 Подршка активностима ученичких и студентских парламента</b>	Одржано минимум 10 активности ученичких и студентских парламента годишње	Удружења грађана Ученички/ студентск и парламент  И Средње школе	2017– 2021
<b>ПОДСТАБИ ВАННАСТАВНЕ ПРОГРАМЕ И ОПРЕМИТИ ПРОСТОРЕ У ОКВИРУ ШКОЛА ЗА МЛАДЕ</b>	<b>6.7 Финансирати рад школских секција у средњим школама и набавку опреме за исти</b>	Опременити свих 6 средњих школа за квалитетну понуду школских секција.	Средње школе	2017– 2016
	<b>6.8 Опременити школске клубове техником, намештајем, друштвеним игрицама и публицистиком занимљивом младима</b>	Опременити школски клуб у свакој средњој школи у граду	Средње школе	

ПРОЦЕЊЕНА СРЕДСТВА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРИОРИТЕТА: 600.000,00 ДИН



## **10.00 МЕХАНИЗМИ И ПРИМЕНА ЛАП-А ЗА МЛАДЕ**

### **10.1. ИМПЛЕМЕНТАТОРИ ЛАП-А ЗА МЛАДЕ**

Конкретне акције предвиђене Локалним акционим планом за младе у периоду од 2017. до 2021.г. ће имплементирати заинтересоване организације које раде са младима у граду Сомбору и околним насељима: бројна удружења грађана што подразумева и организацију Црвеног крста као удружење грађана које делује у складу са Законом о Црвеном крсту (те се стога неће издвојено наводити у мерама предвиђеним ЛАПом), лица запослена у Градској управи на пословима везаним за младе, Савет за младе, месне заједнице, институције, организације и установе, или њихове појединачне службе, а које се баве младима на локалу.

У ситуацији рестриктивних буџета локалних самоуправа, тешко је проценити спроводљивост предложених мера и активности. Имплементатори ЛАП-а за младе ће предвиђене активности реализовати средствима из више извора:

- Буџета Града Сомбора
- Министарства омладине и спорта Републике Србије
- Покрајинског секретаријата за спорт и омладину
- Домаћих и страних донатора

**ЛАП за младе Града Сомбора представља плански, али и стратешки званичан документ Града Сомбора.** Институције и организације које се баве младима у Сомбору биће у прилици да планирају своје услуге и активности у складу са предложеним приоритетима, чиме се постиже синхронизовано и планско решавање препознатих проблема младих у општини Сомбор. У имплементацији планираних активности препоручује се партнерство јавног, цивилног и пословног сектора као и међусекторска сарадња.

### **10.2. РЕАЛИЗАЦИЈА И СПРОВОЂЕЊЕ ЛАП-А ЗА МЛАДЕ**

Град Сомбор обезбеђује средства за имплементацију Локалног акционог плана за младе Града Сомбора у складу са чланом 26. Закона о младима Републике Србије и Одлуком о буџету Града Сомбора.

Планирана средства се расподељују путем јавног конкурса, а у случају да средства остану нераспоређена, препоручује се да или буде расписан нови конкурс или њима управља Одељење за друштвене делатности уз сагласност Савета за младе, за активности са младима, које су у складу са овим документом.

### **10.3. УЛОГА САВЕТА ЗА МЛАДЕ**

Савет за младе Града Сомбора у сарадњи са координатором за децу и младе Сомбора предлаже:

- критеријуме за избор пројеката којим се имплементира ЛАП за младе
  - изглед и садржај конкурсне документације
  - текст конкурса
  - састав Комисије за избор пројеката за имплементацију ЛАП-а за младе
  - састав Тима за мониторинг и евалуацију одабраних пројеката
- О предлозима Савета за младе одлучује Градско веће.

### **10.4. УЛОГА КОМИСИЈЕ ЗА ИЗБОР ПРОЈЕКТА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЛАП-А ЗА МЛАДЕ:**

Надлежна ће бити трочлана Комисија за избор пројеката за имплементацију Локалног акционог плана. Комисију на предлог Савета за младе именује градоначелник Града Сомбора. Улога Комисија је да Градском већу Града Сомбора предложи пројекте који ће се финансирати средствима намењених имплементацији ЛАП-а за младе, а на основу утврђених критеријума. Пројекти

су одабрани када се предлог Комисије усвоји од Градског већа Града Сомбора. Комисију за селекцију пројеката чине 3 представника/ца следећих институција:

1. Представник/ца Савета за младе
2. Представник/ца Градског већа или локалне самоуправе
3. Представник/ца цивилног сектора са искуством пројектног менаџменту (експерт са искуством директног рада са младима и-или управљања програмима за младе)

Сваки члан Комисије има свог заменика кога, на предлог Савета за младе, именује градоначелник Сомбора и који има право гласа у одсуству члана комисије кога замењује.

#### **10.5. ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА**

Процес праћења (мониторинга) и евалуације спровођења Локалног акционог плана за младе врши Тим за мониторинг и евалуацију. Тим за мониторинг и евалуацију прати реализацију пројеката који су конкурсно изабрани и финансирају се из градских средстава и евалуира њихове резултате. Тим за мониторинг и евалуацију чине три представника, следеће структуре:

1. представник/ца локална самоуправа (Одељење за финансије)
2. представник/ца локалне самоуправе
3. представник/ца Савета за младе

Процедуру мониторинга и начин и структуру извештавања формулисаће Савет за младе. Тим за мониторинг и евалуацију извештај доставља градоначелнику, Одељењу за финансије, Одељењу за друштвене делатности и Савету за младе. Извештај Тима за мониторинг и евалуацију представља основни материјал на основу којег ће се формулисати захтеви за следећи конкурс; то је и основни документ на основу кога ће се радити ревизија Акционог плана, јер он треба да садржи процену делотворности свих мера које су финансиране као и њихов утицај на локалну средину.

#### **10.6. ИЗМЕНА ЈАПА ЗА МЛАДЕ**

О евентуалним изменама или допунама актуелног ЈАП-а за младе одлучује Скупштина Града Сомбор на предлог Савета за младе. Средства која су планирана за имплементацију ЈАП-а за младе се на годишњем нивоу увећавају на основу пројекција основних макроекономских показатеља Р Србије по изворима финансирања.

Прилози:

СПИСАК УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА КОЈА СУ ОД 2014.Г. РЕАЛИЗОВАЛА ПРОЈЕКТЕ ЗА МЛАДЕ:

ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ СУ РЕАЛИЗОВАЛЕ ПРОГРАМЕ И ГРАДСКЕ ПРОЈЕКТЕ СА МЛАДИМА У ПРЕТХОДНИМ ГОДИНАМА	ПИБ
1.УГ "ВОЛОНТЕР"	107920369
2.Друштво подводних активности Сомбор	101843231
3.СУ"АЕРОКЛУБ Сомбор"	101843223
4.МКПЗ Стапар	102405149
5.ГКУД "Раванград" Сомбор	101844319
6.Фондација за развој туризма, спорта, културе и образовања у Сомбору "МОСТ"	107211416
7.Радио клуб "Никола Тесла" Сомбор	101843258
8.МД"Музика Вива" Светозар Милетић	103608484
9.Карате клуб "Сомборац"	101841473
10.Удружење организација техничке културе Сомбор	100016368
11.Удружење грађана "АКТ" Бездан	108476161
12.Удружење "Црна шума"Бездан	107082154
13.СУ Спорт за све "ФУН & ФИТ"	108442851
14.Плесни клуб "РОНДА"	107401742
15.УГ"Подунав" Б.Моноштор	105137803
16.СУ"Студент-Сомбор"	108535760
17.УГ "Сомборски омладински Боом"	102673532
18.Омладинско друштво "Locket" Телечка	108799749
19.ОО "Црвени крст Сомбор"	101838033
20.Удружење"Центар за превенцију, едукацију и безбедност"	109121360
21.Удружење "Центар за индивидуални развој и унапређење друштва-ПСИХОЗОН"	108284118
22.УГ "Арт и факт"	106423060
23.Удружење "Центар за развој образовања ПЛАНЕТА"	109387501
24.УГ"Буњевачко коло"	100060474
25.ХУН "Герхард"	102646281



26. УГ "ПУЛС" Бездан	103713532
27.00 "Покрет горана" Сомбор	101837820
28. Друштво енергетичара Сомбор	101843240
29. УДРУЖЕЊЕ "ДОБРОВОЉНО ВАТРОГАСНО ДРУШТВО СТАНИШИЋ"	
30. УГ "Натура"	109242894
31. Удружење "Сомборски едукативни центар"	106146268
32. Кајакашки клуб "ДУНАВ" Бездан	101836923
33. Фонд „Фондација за едукацију ВИВАРТА ЛИЈА“	106495924
34. УДРУЖЕЊЕ "ОМЛАДИНСКА СОМБОРСКА АСОЦИЈАЦИЈА"	106472481
35. УДРУЖЕЊЕ "УДРУЖЕЊЕ НАСТАВНИКА - СОМБОР"	106727244
36. НЕВЛАДИНА ОРГАНИЗАЦИЈА "ЖЕНСКА АЛТЕРНАТИВА" СОМБОР	102094664
37. ЦРВЕНИ КРСТ СОМБОР	101838033
38. удружење "ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА СПОРТ, ЕКОЛОГИЈУ И КУЛТУРУ (ОСЕК)" СОМБОР	107625385
39. СПОРТСКО УДРУЖЕЊЕ "С ТЕАМ"	106814991
40. УДРУЖЕЊЕ "ЦЕНТАР ЗА ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ (ЦЕДРА)" КЉАЈИЋЕВО	107961849
41. УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА "Урбани Шокци" СОМБОР	105684524
42. Удружење грађана "Заједница" Сомбор	104586101
43. Одред извиђача „РАВАНГРАД“	102094517
44. УДРУЖЕЊЕ "ЕКОЛОШКО УДРУЖЕЊЕ БРЧАК" СТАНИШИЋ	106635100
45. УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА "ДРАМСКИ СТУДИО ЛЕПТИРОВ ОБЛАК"	108024236

Извор података: Одељење за друштвене делатности ГУ Сомбор

**МУЗИЧКА ДРУШТВА КОЈА РАДЕ МЛАДИМА:**

1. МД "МУЗИКА ВИВА" СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ
2. УДРУЖЕЊЕ „СОМБОРСКО ПЕВАЧКО ДРУШТВО“ СОМБОР
3. ЦРКВЕНИ ХОР „ЦАР КОНСТАНТИН И ЦАРИЦА ЈЕЛЕНА“

**ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ РАДЕ СА МЛАДИМА НА ПОЉУ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ:**

1. ФОТО, КИНО И ВИДЕО КЛУБ „РАДА КРСТИЋ“ СОМБОР
2. ЛИКОВНА ГРУПА 76

**КУЛТУРНО УМЕТНИЧКА ДРУШТВА КОЈЕ РАДЕ СА МЛАДИМА:**

Извор података: Културни центар "Лаза Костић" и Одељење за друштвене делатности ГУ Сомбор

Град Сомбор

1. ГКУД Раванград, ПИБ:101844319
2. ГКУД Сомбор, ПИБ:101842562
3. Хрватско културно умјетничко друштво Владимир Назор, Сомбор  
ПИБ:101536888

Насеља

1. Хрватско културно просветно друштво „Силвије Страхимир Кравчевић“,  
В.Брег; ПИБ:102253641
2. КУД Бодрог, Бачки Моноштор, ПИБ:102543488
3. КУД „ЛАЗА КОСТИЋ“ Гаково
4. Удружење жена „ГАКОВЧАНКА“ ГАКОВО
5. МАЂАРСКО КУД „Немет Ласло“, Светозар Милетић
6. Удружење грађана „Буковица“, Риђица, ПИБ 106197485
7. КУД „Крила Буковице“, Риђица
8. КУД Невен, ПИБ 103136369
9. МАЂАРСКО КУД Мориц Жигмонд, Дорослово, ПИБ:100607047
10. СРПСКО КУД Ђурђевак, Клајићево, ПИБ 101837573
11. ХРВАТСКО БУЂЕВАЧКО КУД „Лемеш“ Светозар Милетић, ПИБ 100608033
13. ИЗВОРНА ГРУПА „Петрова гора“ Клајићево, пиб:103799647
14. Удружење грађана „ДУГА“ Колут
15. Месна Културно Просветна Заједница „СТАПАР“, ПИБ:102405149
16. СРПСКО КУД „ИЗВОР“ Станишић, ПИБ:106454494
17. МАЂАРСКО КУД „Петефи Шандор“ Телечка, ПИБ:102446288
18. КУД „Арањ Јанош“ Чонопља
19. КУД „Вук Караџић“ Чонопља, ПИБ:101838009

#### ОРГАНИЗАЦИЈЕ НА СЕЛУ КОЈЕ СЕ БАВЕ МЛАДИМА

Податке прикупио и организовао: Корнел Кесег

1.	ТЕЛЕЧКА	Омладинско Друштво „ЛОЦКЕТ“ - Телечка Мађарско Културно Друштво „Петефи Шандор“ Телечка Добровољно Ватрогасно Друштво - Телечка Удружење ловаца „ЗЕЦ“ Телечка Фудбалски клуб "Телечка - Бацстулафалва"
2.	ЧОНОПЉА	Удружење грађана "ОАЗА" Чонопља Културно-уметничко друштво "Арањ Јанош" Чонопља Удружење Ловаца ловачког друштва "Фазан" Чонопља Удружење грађана "Љубитељи језера" Чонопља Удружење „Причајућа прошлост“ Чонопља Рукометни клуб Чонопља 1947 Одбојкашки клуб "АС 025 - Чонопља"
3.	СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ	Асоцијација за развој села Светозар Милетић - Сунцокрети Хрватско-буњевачко културно умјетничко друштво "Лемеш" Светозар Милетић БУЊЕВАЧКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР "ЛЕМЕШКИ БУЊЕВЦИ" СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ Добровољно ватрогасно друштво Светозар Милетић Мађарско Културно Уметничко Друштво "Немет Ласло" МД"МУЗИКА ВИВА" СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ
4.	АЛЕКСА ШАНТИЋ	Шах клуб „АЛЕКСА ШАНТИЋ“ ФУДБАЛСКИ КЛУБ „АЛЕКСА ШАНТИЋ“ Коњички клуб „АЛЕКСА ШАНТИЋ“ Културно уметничко друштво "Алекса Шантић"- Каруђерица „Омладинска организација Алекса Шантић“ КУЛТУРНО УМЕТНИЧКО ДРУШТВО "НЕВЕН" АЛЕКСА ШАНТИЋ УДРУЖЕЊЕ ЖЕНА "ШАРЕНИЦА" АЛЕКСА ШАНТИЋ
5.	СТАНИШИЋ	УДРУЖЕЊЕ "ДОБРОВОЉНО ВАТРОГАСНО ДРУШТВО СТАНИШИЋ" СРПСКО КУД „ИЗВОР“ Станишић УДРУЖЕЊЕ ЖЕНА „УДАХНИ ЖИВОТ“ СТАНИШИЋ Еколошко удружење „БРЧАК“ Станишић
6.	РИЋИЦА	КУД „Крила Буковице“, Риђица Удружење грађана „Буковица“, Риђица
7.	КЉАЈИЋЕВО	Добровољно ватрогасно друштво Кљајићево КУЛТУРНО УМЈЕТНИЧКО ДРУШТВО "ПЕТРОВА ГОРА - КОРДУН" УДРУЖЕЊЕ "ЦЕНТАР ЗА ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ (ЦЕДРА)" КЉАЈИЋЕВО
8.	БАЧКИ БРЕГ	Шаховски клуб „Бачки Брег“ Бачки Брег Добровољно ватрогасно друштво Бачки Брег Културно уметничко друштво „БРЕЖАНКА“ Бачки Брег Хрватско културно просветно друштво „Силвије Страхимир Краљевић“, Б.Брег
9.	КОЛУТ	Удружења риболоваца „БАС“ Колут Ловачко удружење „ЛИКА“ Колут 13. Удружење грађана „ДУГА“ Колут
10.	БЕЗДАН	51 Добровољно Ватрогасно Друштво - Бездан Културно уметничко друштво „Петефи Шандор“ Бездан Кајакашки клуб „Дунав“ Бездан Шаховски клуб Бездан

